

27th May 2016

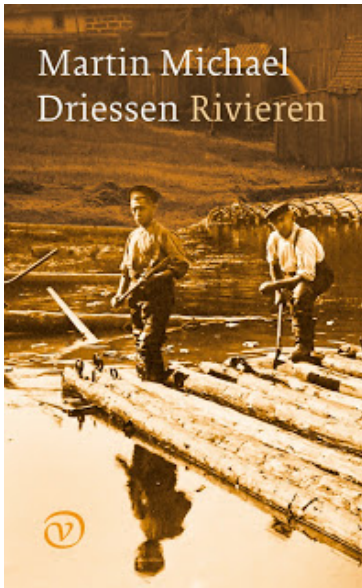
Recensie // Stroomdromen

Vér van de literaire waan-van-de-dag ontwikkelde Martin Michael Driessen zich tot een belangrijk auteur. *Rivieren*, zijn nieuwste, is alle bewijs dat we nog nodig hadden.

Jaren geleden heeft Adèle Chrétien een verstandshuwelijk gesloten. Nu vermijdt ze het zichzelf te zien in de spiegel. 'Adèle had niets meer gemeen met de jonge vrouw die dat huwelijk was aangegaan maar de tijd had geen genade met haar, want ze was nog steeds even mooi als de bruid die ze nu zo verachtte.'

Wie het cliché over de tijd die geen genade heeft met fysieke schoonheid zo verrassend kan omkeren, is een grote meneer. Maar tot die conclusie was ik al gekomen lang voor bladzijde 105 van *Rivieren*, waar dit citaat te vinden is. Martin Michael Driessen debuteerde ergens in de prehistorie (*Gars*, 1999) en verdween spoorloos tot in 2012. Toen was daar opeens *Vader van God* [<http://markcloostermans.blogspot.com/es/2013/02/martin-michael-driessen-regisseert-de.html?q=Driessen>], een speels en toch diepzinnig boek, geprezen in deze en andere kranten. *Rivieren*, zijn nieuwe boek, bevat drie novellen.

De eerste is de kortste. In 'Fleuve sauvage' volgen we een alcoholverslaafde acteur, die gaat kanovaren op de Aisne in Frankrijk. Hij weet dat de verslaving zijn carrière belemmert én dat hij agressief wordt van drank. Toch loopt hij over van goede voornemens. Sterker nog, al op deze reis zal hij stoppen met drinken. Meteen een gebaar stellen: hop, de laatste fles whisky gaat de rivier in. Alleen blijft de fles hardnekkig met hem meedrijven. En als de eenzame reiziger op onverwachte problemen stuit, lopen de zaken op schokkende wijze uit de hand.

[[https://3.bp.blogspot.com/-qgGUDILq-](https://3.bp.blogspot.com/-qgGUDILq-Lo/V0gXBbMV7qI/AAAAAAAAAD4Q/2RJQkJPkqPkc69XyvaAU-nByZpEX9nw4QCLcB/s1600/rivieren%2Bmartin%2Bmichael%2Bdriessen.jpg-1.jpg)

[Lo/V0gXBbMV7qI/AAAAAAAAAD4Q/2RJQkJPkqPkc69XyvaAU-nByZpEX9nw4QCLcB/s1600/rivieren%2Bmartin%2Bmichael%2Bdriessen.jpg-1.jpg](https://3.bp.blogspot.com/-qgGUDILq-Lo/V0gXBbMV7qI/AAAAAAAAAD4Q/2RJQkJPkqPkc69XyvaAU-nByZpEX9nw4QCLcB/s1600/rivieren%2Bmartin%2Bmichael%2Bdriessen.jpg-1.jpg)]

Na deze uitstekende *amuse-bouche*, het echte werk. 'De reis naar de maan' is de levensgeschiedenis van twee vrienden, verteld in amper 52 bladzijden. Het speelt zich af in Duitsland, in een gemeenschap van vlotters. Dat zijn mannen die omgehakte boomstammen over de rivier naar hun bestemming leiden. Vaak worden de stammen samengebonden tot een vlot en drijven de vlotters daarop mee. Het is het begin van de twintigste eeuw en er ontstaat een vriendschap tussen de vlotter Konrad en de zoon van zijn baas, de Jood Julius Durlacher. Konrad verbaast zich zelf over die vriendschap, maar aangezien hij de wereld wil zien en Julius hem kan helpen, stelt hij nooit de noodzakelijke vragen. Van zijn kant kan Julius niet de moed opbrengen om Konrad de noodzakelijke dingen te zeggen: dat hij verliefd is op hem. De decennia gaan voorbij; pas de Tweede Wereldoorlog zal de toestand naar een hoogtepunt voeren.

'De reis naar de maan' doet denken aan *Treindromen*, de novelle waarmee de Amerikaan Denis Johnson enkele jaren geleden een bescheiden hit had. Ook daar ging het over simpele arbeiders, speelballen van emoties die hen vreemd blijven en de wereldgeschiedenis die zich geen bal van hen aantrekt. En net als Johnson heeft Driessen een groots verhaal, dat zich afspeelt over een grote tijdsperiode, "ingekookt" tot slechts een paar tientallen bladzijden. We krijgen een vogelperspectief: Driessen scheert over zijn verhaal zoals een meeuw over het water, nu en dan naar beneden duikend voor de lekkerste hapjes/scènes.

Ten slotte, in het donkerkomische 'Pierre en Adèle', zijn we getuige van een grensgeschied. Twee Franse families, de Chrétiens en de Corbés, zijn eigenaars van een dal. Door het midden van het dal loopt een riviertje, dat de grens vormt. Het probleem is dat de rivier nu en dan haar bedding een héél klein beetje verlegt. Hierdoor voelt nu eens de ene, dan weer de andere familie zich benadeeld. De Corbés zijn hugenoten, de Chrétiens zijn katholiek, waardoor het kleinzielige grensconflict de allure van een Franse jihad krijgt. De grote middelen worden niet geschuwd: wapens, klemmen en brandstichting.

Ook in dit verhaal verstrijkt de tijd razendsnel, maar toch voert dit naar andere interpretaties.

Een rivier kan in de literatuur namelijk veel symboliek dragen. In de drie novellen "staat" de rivier telkens voor iets anders. De Aisne wordt, als ze buiten haar oevers treedt, een symbool voor de krachten in zichzelf die de verslaafde acteur niet onder controle heeft. In 'De reis naar de maan' is de rivier de tijd zelf, die razendsnel verglijdt en waarop de personages geen vat krijgen. Of misschien is ze het leven, die stroom waarop je je alleen maar drijvend kunt houden, en minimaal bijsturen – de personages in dit verhaal hebben immers niet heel veel greep op hun bestaan. In 'Pierre en Adèle' ten slotte moeten we denken aan het 'Panta rhei' van Heraclitus. 'Alles vloeit', alles verandert. Zoals de bedding van dat onbenullige stroompje telkens pesterig een beetje verschuift, zo verschuiven ook de machts- en andere verhoudingen tussen de bekvechtende families.

Rivieren roept bewondering op voor het meesterschap van de auteur, die complexe, levensechte personages kan tekenen in een handvol scènes. Het roept grote melancholie op, omdat de lezer machteloos moet toekijken hoe de personages kansen op liefde en een beter leven laten liggen. En het doet je snel voortlezen, want je weet nooit wat de auteur zijn personages zal laten overkomen achter de volgende bocht in de rivier. Driessen schrijft een haast tijdloos, onnadrukkelijk literair Nederlands: dit boekje leest als een herontdekte klassieker. Of als een toekomstige klassieker, want *Rivieren* is het beste wat ik in jaren heb gelezen.

Martin Michael Driessen, *Rivieren*.

Van Oorschot, 139 blz., € 17,99

Deze recensie schreef ik voor de *Standaard der Letteren* [http://www.standaard.be/cnt/dmf20160526_02309057].

27th May 2016 gepost door [Mark](#)

Labels: [Denis Johnson](#), [Martin Michael Driessen](#)

 Een opmerking toevoegen

Voer je opmerking in...

Reageer als:

alles.driessen@

[Uitloggen](#)

[Publiceren](#)

[Voorbeeld](#)

[Melding sturen](#)